

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Školní družina při Základní škole, Bojanov, okres Chrudim

Bojanov 90
538 26 Bojanov



Důležitý výchovný partner rodiny a školy
Plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí
Pomáhá dětem překonat jejich handicapy sociálních jevů
Rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Platnost dokumentu od 1. 9. 2022.

Předkladatel:

Ředitelka školy: Mgr. Iva Pecinová

Vychovatelka školní družiny: Jitka Janečková DiS

Telefon: 739 203 107

Email: zsbojanov@seznam.cz

Charakteristika ŠD:

Školní družina je místem pro zájmové vyžití dětí, regeneraci sil dětí po vyučování, pro rozvoj tvořivosti, pro posilování sebevědomí, pro radost a pro komunikaci vychovatelek a rodičů (poskytování rodičům informací o činnosti školní družiny, o připravovaných akcích aj.) Školní družinu (dále jen ŠD) navštěvují žáci 1. – 5. ročníku základní školy. Její činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek žáků po vyučování a zároveň přispění k cílenému ovlivňování jejich volného času.

Velikost a vnitřní organizace:

Školní družina je součástí základní školy a nachází se v budově školy. Školní družina má tři oddělení po 25 žácích. Školní družina poskytuje svou činnost každodenně, a to v závislosti na rozvrhu základní školy pro příslušný školní rok. Nejdříve zahajuje svou činnost po 4. vyučovací hodině. Činnost družiny je uzavřena v 16,15 hodin.

Prostorové a materiální podmínky:

Pro svou činnost využívá ŠD inspirující a nestresové prostředí, tj. účelově vybavené prostory družinek s možností kreativního uzpůsobení. První dvě oddělení školní družiny jsou umístěny v prvním patře budovy školy. Třetí oddělení se nachází v učebně vedle tělocvičny. Koutek s počítačem, herní prostor, koutek se stolem na tenis a stoly pro skupinovou práci slouží k herním aktivitám, odpočinkový kout k relaxaci. K praktickým činnostem slouží cvičná kuchyňka. K zájmovým činnostem jsou k dispozici keramická dílna, místnost s projekcí (video, DVD), knihovna, k pohybovým aktivitám tělocvičny (velká, střední i malá), venkovní družinové hřiště. ŠD využívá i prostor obecního hřiště, dětského hřiště či nedalekého lesa. Vybavení a materiální podmínky ŠD jsou vyhovující. Školní družina je vybavena hrami (stolní, interaktivní apod.), hračkami (pro dívky i chlapce), stavebnicemi, výtvarnými potřebami i pomůckami. Hry, pomůcky i prostředí družiny je pravidelně obnovováno podle finančních možností. K dispozici je i počítačová místnost v těsné blízkosti. Počítače jsou připojeny na internet, jsou vybaveny výukovými programy.

Personální podmínky:

Zájmové vzdělávání žáků je řízeno kvalifikovanými vychovatelkami s pedagogickým vzděláním pod vedením vedoucí vychovatelky s praxí od září 2002. Vychovatelky se vzdělávají dle nabídky DVPP, v rámci samostudia studují odbornou literaturu a časopisy. Jsou iniciátorem a průvodcem dítěte při činnostech, které motivuje, navozuje, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí. Rozvíjí sociální kompetence důležité nejen pro učení, ale i pro další rozvoj žáků: zdravé sebevědomí, schopnost být sám sebou, umět žít v sociální skupině i v multikulturní společnosti, vytvořit základy pro celoživotní učení a osvojit si základní lidské a etické hodnoty.

Ekonomické podmínky:

Úplata za zájmové vzdělávání ve školní družině je stanovena na 100,- Kč měsíčně. O snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitelka školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, zejména v případě dětí, žáků nebo studentů se sociálním znevýhodněním.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví:*Podmínky hygienické a bezpečnostní:*

Činnosti spontánní a řízené prolínají, jejich skladba respektuje psychosociální podmínky výchovně vzdělávací práce školní družiny.

Žáci odcházejí na oběd s paní vychovatelkou v 11,30 hodin, ostatní žáci, kteří končí výuku později, přicházejí do družiny po obědě.

Pitný režim je zajištěn ve školní jídelně a souběžně na chodbách školy.

Prostředí užívaných prostorů vyhovuje hygienickým normám. Pomůcky, hry a hračky splňují požadavky bezpečnosti. Žáci nesmí bez dozoru manipulovat s jakýmkoliv ostrými či jinak nebezpečnými předměty.

Žáci jsou pravidelně poučováni o nebezpečí úrazů, zvláště při pohybu na schodech a pobytu venku. Výrazně jsou označeny nebezpečné části využívaných prostor – schodiště.

Ve školní družině je umístěna lékárnička, jejíž vybavení je pravidelně kontrolováno.

Psychosociální podmínky:

Ve školní družině je vytvářeno pohodové a příznivé sociální klima, ve vzájemné komunikaci panuje otevřenost a partnerství. Žáci jsou vedeni ke vzájemné úctě a toleranci, k empatii, spolupráci a pomoci druhému.

Při všech činnostech jsou respektovány potřeby jedince. Činnost vychází ze zájmů účastníků a osvojování si toho, co má pro ně praktický smysl, co vede k praktické zkušenosti, vše je vedeno k všestrannému prospěchu dítěte.

Náplň činností je věkově přiměřená, hodnocení žáků je motivující a respektující individualitu účastníků, vždy zohledňuje individuální možnosti a individuální pokrok a je pro žáky dostatečnou zpětnou vazbou.

Činnosti ve školní družině obsahují činnosti zaměřené na problematiku ochrany před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

Účastníci vzdělávání ve školní družině se spolupodílejí na životě zařízení – společně plánují s paní vychovatelkou činnost, učí se sami řídit svoji činnost i činnost ostatních a provádějí následné hodnocení činnosti.

Rodiče žáků jsou včas informováni o činnosti školní družiny prostřednictvím notýsků, nástěnky školní družiny a webových stránek školy.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

Účastníci zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami jsou individuálně integrováni do oddělení školní družiny s využitím speciálních pedagogických postupů. Vychovatelka družiny úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní školy, PPP, SPC, případně jinými poradenskými zařízeními.

V případě začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je nutné zajištění asistenta pedagoga pro účastníka.

Škola je vybavená speciálními didaktickými a kompenzačními pomůckami.

Veřejnost je informována o možnosti začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou webových stránek a místního a regionálního tisku.

Specifické pedagogické cíle pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

- začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře
- podpůrná opatření k začlenění do činností – asistent pedagoga, speciální pomůcky, individuální péče
- činnosti respektující možnosti žáka – činnosti shodné na úrovni žáka
- specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka

Rozvoj mimořádně nadaných žáků je zajištěn vytvářením podmínek k rozvíjení jejich nadání zabezpečením dostatku studijního materiálu, přístupu k internetu, individuální práci se žákem, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti. Vychovatelka spolupracuje s výchovným poradcem a PPP.

Vhodné zájmové aktivity:

- literární tvořivost, výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické soutěže, přírodovědné soutěže, společenskovední soutěže
- umožnění vedení ostatních dětí, umožnění realizovat řízení kolektivu
- umožnění navštěvovat zájmové kroužky školy se staršími dětmi

Podmínky přijímání uchazečů

O přijetí žáka k činnosti školní družiny rozhoduje ředitel školy na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce a kritérií pro přijetí (věk žáků a vzdálenost bydliště od školy), které jsou přístupné na webových stránkách školy.

Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně, k pravidelné docházce však mohou být přijati i žáci druhého stupně, pokud oddělení nedosáhlo limitujícího počtu žáků.

Činností družiny se mohou zúčastňovat i žáci nezařazení do družiny, pokud se v nich neúčastní plný počet zařazených žáků stanovený pro oddělení - např. dočasné umístění žáků z vyšších tříd pokud to vyžaduje organizace výuky (dělené vyučovací hodiny, přerušení výuky, apod.).

Na škole fungují zájmové kroužky, jejichž činnost se prolíná s činností ŠD a je na ně brán ohled při plánování činností ŠD.

Ukončování vzdělávání

Odhlášení žáka z docházky do činností školní družiny oznámí rodiče písemnou formou vychovatelce ŠD.

O podmíněčném vyloučení rozhodne ředitel v případě závažného provinění se stanovením zkušební lhůty, a to na dobu nejdéle jednoho roku.

O vyloučení z docházky do ŠD rozhodne ředitel školy na základě písemného návrhu vychovatelky ŠD a po projednání v pedagogické radě. O podmíněčném nebo úplném vyloučení rozhoduje ředitel ve správním řízení.

Podrobnosti provozu ŠD určuje vnitřní řád školní družiny vydaný ředitelkou školy.

(viz. Vnitřní řád školní družiny)

Podmínky BOZP

ŠD zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální. Vytváří zázemí pro rozvoj žáků a bezpečné prostředí, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy nejen mezi žáky, zaměstnanci a rodiči ale i širokou veřejností.

Bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna vnitřními předpisy školy, zejména vnitřním řádem školní družiny, školním řádem, provozními řády specializovaných učeben, provozním a návštěvním řádem dětského hřiště a dalšími.

Formy vzdělávání

Základním prostředkem činnosti ve ŠD je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti, dovednosti a navozuje kladné emoce.

- **pravidelná činnost** – každodenní činnost v oddělení vychází z týdenní skladby zaměstnání, představuje organizované aktivity
- **příležitostné činnosti** – přesahují rámec jednoho oddělení, nejsou zahrnuty do týdenní skladby činnosti (kulturní vystoupení, besídka, karneval, dětský den, sportovní dny,...)
- **spontánní aktivity** – jedná se o činnosti následující po organizované činnosti, zahrnují hry, klidové činnosti a pobyty venku

Cíle a zaměření zájmového vzdělávání školní družiny

Činnosti a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času (ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her. Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a příležitosti).

Náš program usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině

Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

Cíle:

1. Rovný přístup k zájmovému vzdělávání všech žáků školy

Do školní družiny jsou zařazováni žáci 1. stupně školy, popřípadě děti starší do naplnění její kapacity. Všem žákům ve školní družině jsou nabízeny činnosti bez rozdílu, žák volí z nabídky dle vlastního uvážení.

2. Zohledňování individuálních potřeb žáků školní družiny

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zohledňováni volbou činností přiměřených jejich možnostem. Žákům je věnována individuální péče.

Žáci se zdravotním postižením

Činnosti a cíle zohledňují jejich postižení, nejsou však vyčleňováni ze společných činností, je jim věnována zvýšená individuální péče.

Žáci se zdravotním znevýhodněním

Činnosti a cíle zohledňují zdravotní omezení, je nabízena náhradní činnost, relaxační činnosti, odpočinek.

Žáci nadaní

Jsou podporováni v rozvíjení svého nadání, činnosti jsou dostatečně podnětné a rozvíjející.

3. Vytváření postojů vzájemné úcty, respektu, názorové snášenlivost, solidarity a důstojnosti všech účastníků zájmového vzdělávání

Ve všech činnostech jsou žáci vedeni ke vzájemné úctě a respektu, názorové snášenlivosti, solidaritě a důstojnosti.

4. Svobodný přístup k poznatkům soudobého stavu poznání světa

Do nabídky činností je vždy zařazena práce s informacemi – literaturou, internetem, časopisy, multimediální technikou prostřednictvím kterých žák rozšiřuje své poznatky.

5. Uplatňování moderních metod práce a přístupů

Výchovně vzdělávací činnost je vedena moderními metodami práce a přístupy – skupinové a kooperativní činnosti, metody kritického myšlení, práce v centrech, práce s moderními technologiemi – rozvoj digitální gramotnosti.

6. Hodnocení žáků vzhledem k dosahování cílů

Hodnocení je vždy podnětné a optimistické, vždy umožňujeme žáku zpětnou vazbu, vedeme jím žáka k poznání svých rezerv a možností.

Zaměření:

- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Posilování komunikačních dovedností
- Odpověď za své chování
- Ovládání negativních citových reakcí
- Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- Formování životních postojů
- Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností (*Člověk ve společnosti*)

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovních zásob
- schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění s e v kolektivu
- kulturní život

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádání se se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnání se s nedostatky a neúspěchy
-

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině (*Člověk jako jedinec*)

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého člena
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje, hodnoty

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů:
 - drogy, alkohol, kouření
 - delikvence
 - virtuální drogy
 - šikanování, vandalismus, násilné chování
 - rasismus
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce školní družiny
- tohoto cíle dosáhnout specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky
- přinášet nové podněty, obohacovat poznatky

Člověk a jeho svět:

Místo, kde žijeme:

- vztah ke své škole, městu, státu
- vycházky, výlety, poznatky z cest

Lidé kolem nás:

- příbuzenské vztahy v rodině
- vztahy mezi dětmi
- vztahy ve škole
- pravidla soužití
- chování lidí-pravidla slušného chování
 - principy demokracie
- základní lidská práva a práva dítěte
- práva a povinnosti

Lidé a čas:

- regionální pověsti a báje
- tradice, zvyky, odlišnost způsobu života
- návštěva kulturních institucí-muzeum, hvězdárna, knihovna, galerie
- orientace v čase

Člověk a příroda:

Rozmanitost neživé přírody
Ochrana přírody – praktické poznávání přírody
Proměny přírody, roční období

Činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní)
Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
Likvidace odpadů – třídění odpadů

Člověk a svět práce:

Tradiční i netradiční materiály
Elementární dovednosti

Matematika a její aplikace:

Hry s čísly („Počítačového krále“, „Hvězdičky“, „Domino“, „Člověče nezlob se“)

Informační a komunikační technologie:

Práce v počítačové učebně

Umění a kultura:

Vytváření výrobků
Rozvíjení fantazie, estetiky
Podpora tradic

Člověk a zdraví:

Předcházení nemocem,
Dodržování zásad osobní hygieny
Dodržování pitného režimu

Školní družina rozvíjí, posiluje a pomáhá budovat tyto kompetence:

1. kompetence k učení

- necháváme dětem čas na dokončení započaté práce
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- uplatňujeme prvky pozitivní motivace
- vedeme děti k sebehodnocení
- učíme realizovat vlastní nápady

2. kompetence k řešení problémů

- vytváříme podmínky pro rozeznávání správných a chybných řešení
- vedeme děti k samostatnosti
- podporujeme kolektivní práci
- společně řešíme problémové situace a konflikty mezi dětmi
- vedeme děti k překonání obtíží při dokončování činnosti

3. kompetence komunikativní

- učíme děti vhodně komunikovat s vrstevníky i dospělými
- vytváříme situace pro vyjadřování vlastního názoru dětí
- zapojujeme děti do diskuze
- dbáme na vhodné formulování myšlenky, sdělení, otázek



4. kompetence sociální a interpersonální

- podněcujeme děti k vzájemné spolupráci
- učíme rozpoznávat vhodné a nevhodné chování
- vedeme děti k dodržování vhodných pravidel
- vytváříme příjemnou atmosféru ve skupině

5. kompetence občanské

- vedeme děti k zodpovědnosti
- učíme uvědomovat si svá práva a povinnosti
- vedeme děti k ochraně svého zdraví a zdraví druhých

6. kompetence k trávení volného času

- učíme děti smysluplně trávit volný čas, orientovat se v možnostech jeho využití
- učíme vybírat zájmové činnosti podle dispozic
- rozvíjíme zájmy dětí v organizovaných i individuálních činnostech

Akce školní družiny:

- Vánoční trhy
- Jarní jarmark
- Drakiáda